

od novega leta naprej, to se pozneje določno oznani.“ — Čeravno sedanji resni časi beletristiki niso mili, vendar je želja upravičena, da zopet na svetlo pride vrli „Glasnik slov.“

* V „Slov. Gospod.“ priobčuje gosp. Fr. Kočevar v Zagrebu, da je našel zanimivo slovstveno zapuščino slavnega Stanko Vraza. — Naj bi kakor koli zagledala beli dan!

Priprosta pesmica od šol.

Zapisal Jernej Pirnat. *)

Ena reč je celó potrebna
V mladosti za ljudi,
Zlasti kmetom hvalevredna;
Al premalo se cení,
Da bi v šolo bolj hodili
Otročiči, bolj se učili,
Ker na svetu ni nič boljšega
Kakor znati kaj koristnega.

Kak je bilo zapuščeno
V naših krajih svoje dni,
Ko še ljudstvo podučeno
V šolskih naukih bilo ni.
Niso znali bukvic brati,
Še veliko manj pisati;
Ker ni bilo še potrebnih šol
V naših lepih krajih tu okolj.

Pa še zdaj nekteri pravi:
„V šolo treba ni hodit’,
Šolo si domá napravi,
Kdor če skrben kmetič bit.
Kdor če priden bit’ na sveti,
Tud’ brez šole zná živeti;
Drog, sekira, motika, plug
Je za kmeta vselej najboljši uk.“

Kakšna hasen iz šole izvira,
Le poslušaj, o kristjan!
Kamor koli človek se ozira,
Bo povsod mu kruhek dan.
Kdor zna pisati in brati,
Moder vselej odgovor dati,
Bo povsod obražtan in spoznan,
Naj že pride v kateri koli stan.

Radi toraj, starši! otroke
Le pustite šolati,
Bodo vam njih pridne roke
Še pomoč v starosti.
Kteri starši to mudijo,
V šolo dece ne pustijo,
Vlomijo na starost sebi vrat,
Smo prepričani že večkrat.

Kaj se enkrat je zgodilo
Očetu nekem, vam povem,
Ki za šolo ni mu bilo,
Da zgled bo staršem vsem!
Sin odraste po svoji volji,
Brez vseh naukov gré okoli,
Oče sam ga tud’ podučil ni,
Kaj pa zadnjič ž njim se prigodí?

Se mladenči razujzdani
Med seboj pohujšajo,
Sin se s takimi seznani,
Večkrat tud’ se stepejo.
Doprinaša hudobije,
Zadnjič en’ga celó ubije,
Da med tolovaje odbeží
In v divjosti kmal’ jih prekosí.

Oče gré po nekem poti,
Kraj je zlo samotni bil,
Roparji so prišli proti,
Znan mu ni nobeden bil.

Sin njegov je tud’ med vsimi,
Najhudobniši med njimi,
Vgleda svojega očeta tam,
Spomni se na svoj pregrozni stan.

Sin k očetu brž priteče,
Mu pokaže velik hrast,
Doli mu ga pripognit reče.
Oče hrasta močno rast
Gleda, reče: „Prazne želje
So mi storit’ tvoje povelje,
Drevce malo, šibo leskovo
Ukloniti bi pač lahko bilo.“

Sin pa reče: „Oče, glejte,
Bi učili prav nekđaj
Mene bili malo dete,
Zdaj ne bil bi tolovaj!
Hrast ne dá se več ukloniti,
Jez tud’ več ne spokoriti,
Upij do nebes prelita kri,
Pod nogami že pekel gorí!“

Kajn nesrečna predpoda
Mojega življenja je,
Oh! in strašna nja osoda
Tudi v peklu čaka me.
Oče! oba sva tega kriva,
Prav je, oba da tud’ goriva“, —
Sin hudobni besno zagromí,
Slja morije mu z oči kipí.

Z drzno roko sam zabode
Nož očetu v srce.
Starišem vsem v strah naj bode,
Ki otrok ne podučé,
Vso pusté jim trmo voljo,
Čas za vse je, le za šolo
Ga nikdar ni, in v grdo smet
Zvrže se mladosti žlahni cvet.

Morebit mi kdo poreče:
„Šola tud’ nič prida ni,
Večkrat otrok v šolo teče,
Pa se nič ne naučí.“
Al tud’ ti trs obrezuješ
In vinograd obdeluješ,
Vendar vsaki trsek ne rodi,
Ravno tak v šoli se godí.

Če je trsje tud’ opleto,
Vendar se še prigodí,
Če je tudi dobro leto,
Da vsak trsek ne rodi:
Al vselej tvoja ni krivica,
Če se posuší trtica;
Tak se učenikom tud’ godí,
Če tud’ dobro vsak zmed njih učí.

Včasi uima grozdje vzame,
Če spomlad tud’ ocvetí,
Potlej prazen trst ostane,
In v jeseni grozdja ni;
Tak se v šoli zná zgoditi,
Šolar nauke tud’ zgubiti
Po tovarštvu slabih če ljudi
Zapeljati se poznej pustí.

*) Pesmico to sem v svojih mladih letih popevati slišal od nekega prostega tkalca na visokih Pohorjih. Zatoraj jej, dragi bralci, ne očitajte, ako pogreškov najдете.

Naj vam bo priporočeno,
Ljubi starši! prosim vas,
Tudi drugim je rečeno:
Silno drag je šolski čas!
Učenike prav spoštujte,
Šol nikar ne zaničujte;
Lepih naukov je potreben vsak,
Naj je bogat ali siromak.

Kar se človek v mladosti
K svojem pridu le naučí,
S tem se tudi v starosti
Mnogoteri preživi;
Če se z naukom mlad okinčaš,
S tem za starost se podpiraš,
To, mladenči! k srcu si vzemite,
To si tud’ deklice zapomnite!

Národne pripovedke.

Nabral J. F. St.

Kovač iz Pasjega brda.

Na Pasjem brdu je živel nekđaj kovač, od kterega so stari in mladi veliko povedati vedeli. Hodil je v mladosti po svetu, in prestal veliko hudega. Orožje se je tako dobro naučil kovati, da mu ga ni bilo para na Kranjskem. Kralj Matjaž zvedevši, kaj in kako, ga povabi k sebi, in od zdaj spremlja kralja križem svet. Ko je pa šel kralj v goro počivat s svojo armado, se posloví kovač, in obilo obdarovan se vrne domú.

Dobro in slabo se mu je godilo, kakor je čas nanesel. Bil je sto let star.

Nekega dne sedi na klopi pred hišo, kar prijahajo možiček osla. Obstane pred kovačnico, in prosi kovača, naj mu osla podkuje. Kovač rad dobro stori, in ne tirja nobene plače. „Ce nočeš plačila — reče možiček — prosi me treh reči in uslišan boš.“ Kovač ne vé, kaj bi veselja počel, in prosi, ker so mu hodili zmiraj češnje krast, da bi nobeden ne mogel z drevesa, dokler on ne bo rekel. Drugič naj nobeden ne more, kdor bo na to klop sedel, drugač vstati, da bo on velel. In tretjič, naj ne more nobeden razun njega in pomagaveč drugač v kovačnico, kakor skoz okno.

„Kaj misliš — govori možiček — najboljšega nisi prosil.“ Reče in potegne z roko po železnih palicah, ki so pred kovačnico ležale, in koj se spremené v čisto zlato, potem pa jaha naprej.

Popred revni kovač je spet bogat, in živí veselo in zadovoljno. Na zadnje pride smrt, ktera je skoraj na-nj pozabila. Kovač je koj pripravljen ž njo iti, in jo prosi, naj zleze še pred na češnjo; bile so ravno zrele, in jih malo obere, da bota pred še kosila. Smrt spleza na drevo in kovač reče: „Le bodi, le bodi!“ zakaj ni mu še dišalo umreti. Smrt pozoblje vse češnje, in potem se začne postiti, ker ni mogla z drevesa, in trdi kovač jej tudi ni nič dal, tako, da nazadnje sama sebe sné; zato je ni družega kot same kosti. Na zemlji ni umrl nobeden, toraj je bila z ljudmi napolnjena, kakor nikdar še pred. Nazadnje gré kovač, smilili so se mu ljudje, k češnji, in se pogaja s smrtjo. Smrt obljubi, ga nič več iskati; potem jo spustí. Z nedopovedljivim veseljem kosí po zemlji ljudi. Ko se pa nad kovačem ne more znositi, gré in našunta hudiča, naj gré po-nj. Hudič — to se samo vé — je koj pripravljen. Pošlje enega svojih tovaršev k kovaču v kovačnico, ko je ravno s svojimi pomagači po naklu zbijal. „Ti greš z menoj!“ — reče hudič. „Koj, koj, kar koj, gospod peklenšček! Vem, da ste trudni, sedite tje-le na klop!“ Hudič se vsede in počiva. Ko se spočije, reče kovaču: „Zdaj idiva, bo noč!“ — „Precej, precej“ — odgovorí kovač, vzame s svojimi pomagači železne palice in začne hudiča napletati, tako, da je ves klobasast. „Joj, joj, joj — vpije hudič — pustite me, pustite, saj me ne bo več, saj me ne bo več!“ Kovač pa le mlati, da je kaj. Ko ga dobro stepó, in hudič pri svojih krempljih priseže nič več priti, ga spusté vsega razbitega. Ves premlačen prisope v pekel.

To starega šantovca močno zjezi. „Saj ste za nič, saj pravim, moram sam iti, ni drugač.“ Tako se krega,